



BM-II.059.1.542.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na wystąpienie z 14 października 2024 r., znak 5352, Pani Posłanki Anny Marii Kozłowskiej, dotyczące interpelacji w sprawie prób wielokrotnego pobierania świadczenia z tytułu programu Rodzina 800+ przez imigrantów, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje między innymi cudzoziemcom posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy).

Świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko w rodzinie do ukończenia przez nie 18 roku życia pod warunkiem zamieszkiwania cudzoziemca wraz z dzieckiem w Polsce, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej. Cudzoziemcy zobowiązani są dodatkowo posiadać dokument potwierdzający legalność pobytu w Polsce wraz z dostępem do rynku pracy.

W odniesieniu do obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski z Ukrainy począwszy od 24 lutego 2022 r. w związku z rosyjską agresją militarną, zastosowanie mają dodatkowo przepisy ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 2 tego aktu, prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 tej ustawy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, z wyłączeniem warunku posiadania karty pobytu z adnotacją „dostęp do rynku do pracy”¹.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) prowadzi działania przewidziane przepisami ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, które na celu mają weryfikowanie prawa do świadczeń dla rodzin zarówno dla obywateli polskich jak i cudzoziemców. Na etapie składania wniosku o świadczenie wychowawcze, osoba ubiegająca się o świadczenie zobowiązana jest wskazać numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano jej numeru PESEL, numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość (wymóg ten dotyczy zarówno wnioskodawcy jak i dziecka, na które ubiega się on o świadczenie). ZUS dokonuje weryfikacji tożsamości w oparciu o dane zawarte w dostępnych rejestrach (w tym z rejestru PESEL z własnych rejestrów) oraz na podstawie

¹ Za legalny, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, uznaje się pobyt obywatela Ukrainy, który przybył do Polski z Ukrainy począwszy od 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Polski.

dokumentów dołączonych do wniosku - m.in. potwierdzających legalny pobyt w Polsce wraz z dostępem do rynku pracy (np. karty pobytu) czy aktów stanu cywilnego.

Obywatele Ukrainy, których pobyt w Polsce uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, we wniosku o świadczenie wychowawcze i inne świadczenia dla rodzin (np. dobry start), nie mogą wskazać dokumentu tożsamości. Osoby te mogą złożyć wniosek, jeśli posiadają numer PESEL.

W odniesieniu do obywateli Ukrainy, których pobyt w Polsce uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, dodatkowo prowadzona jest weryfikacja w oparciu o dane z rejestru Straży Granicznej, które ZUS odczytuje automatycznie co miesiąc, przed każdym terminem wypłacania świadczenia. Na podstawie pozyskanych danych wypłata świadczenia zostaje wstrzymana, jeżeli otrzymujący to świadczenie obywatel Ukrainy lub dziecko, na które świadczenie przysługuje, wyjedzie z Polski. Jeżeli w rejestrze Straży Granicznej zostanie wprowadzona informacja o wygaśnięciu legalności pobytu danej osoby w Polsce w związku z brakiem powrotu do kraju w ciągu 30 dni, ZUS uchyla prawo do świadczenia.

Ponadto, jeżeli istnieją wątpliwości dotyczące spełniania warunków do otrzymywania świadczenia wychowawczego, w szczególności warunku zamieszkiwania wraz z dzieckiem w Polsce, ZUS wzywa osobę ubiegającą się lub otrzymującą świadczenie wychowawcze do osobistego stawiennictwa we wskazanej w wezwaniu jednostce organizacyjnej w celu udzielenia wyjaśnień niezbędnych do prawidłowego ustalenia i realizacji świadczenia w wyznaczonym terminie, a w przypadku obywateli Ukrainy, których pobyt w Polsce uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, w terminie 3 dni roboczych. Jeżeli w tym terminie wezwana osoba nie stawia się osobiście i nie udzieli stosownych wyjaśnień lub nie przedstawi dokumentów potwierdzających fakt zamieszkiwania wraz z dzieckiem w Polsce, ZUS wstrzymuje wypłatę świadczenia.

Osoba wezwana musi stawić się osobiście i przedłożyć dokumenty potwierdzające zamieszkiwanie. Może to być umowa najmu mieszkania, zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do polskiej szkoły lub przedszkola, zaświadczenie od pracodawcy o zatrudnieniu w Polsce.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zdarzyły się przypadki, aby obywatel Ukrainy w tym samym czasie pobierał kilka świadczeń wychowawczych na to samo dziecko, ponieważ ZUS stosuje przewidziane przepisami ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy ww. mechanizmy weryfikacji, które uniemożliwiają pobieranie kilku świadczeń wychowawczych na to samo dziecko.

Odnosząc się do kwestii pobierania świadczenia wychowawczego przez obywateli Ukrainy w różnych miastach, wyjaśniam ponadto, że zadania ZUS związane z obsługą ustalania prawa i wypłat świadczeń wychowawczego wykonuje jedna jednostka ZUS, tj. Centrum Obsługi Świadczeń dla Rodzin w Oddziale ZUS w Białymstoku. ZUS posiada kompleksowy system informatyczny, który pozwala zidentyfikować osobę ubiegającą się o świadczenia, niezależnie od jednostki ZUS, w której dana sprawa jest załatwiana.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

tel. 222-500-108

info@mrpips.gov.pl

<https://www.gov.pl/web/rodzina>

ul. Nowogrodzka 1/3/5

00-513 Warszawa